

УИЛЯМ ТЕН БРУКЛИНСКИЯТ ПРОЕКТ

Превод от английски: Александър Пеев, 1978

chitanka.info

Огромната кръгла врата в дъното се разтвори и трепкащите лампиони на кремавия таван потъмняха. Но когато кръглоликият в черен пуловер мъж захлопна и заключи след себе си вратата, наоколо всичко се обля в бяло сияние. Той мина в предната част на залата, обърна се с гръб към заемащия половината стена полупрозрачен екран и дванадесетте репортери — мъже и жени — шумно си поеха дъх. А после от уважение към Службата за сигурност всички, както обикновено, бодро станаха на крака.

Той приветливо се усмихна, махна им с ръка да седнат и почеса носа си с тестето отпечатани на циклостил листчета. Носът му беше голям и го правеше сякаш по-солиден.

— Седнете, леди и джентълмени, седнете. При нас, в Бруклинския проект, церемониите не са приети. Докато трае експериментът, аз, така да се каже, съм просто ваш придружител, изпълняваш задълженията на секретар при администратора за връзка с пресата. Името ми не ви е нужно. Ето, моля, вземете тези листчета.

Всеки си вземаше по едно листче, а останалите предаваше нататък. Като се облегнаха на широките кресла, те се стараеха да се разположат по-удобно. Домакинът хвърли поглед към масивния екран, после към циферблата на стенния часовник, по който бавно пълзеше единствена стрелка, весело се потупа по джобовете и каза:

— И така. Сега ще започне първото в историята на човечеството далечно пътешествие във времето. Но в него ще се отправят не хора, а фотографиращо и записващо устройство, които ще ни доставят безценни сведения за миналото. Бруклинският проект изразходва за този експеримент десет милиона долара и над осем години в научни търсения. Експериментът ще покаже не само ефикасността на новия научен метод, но и на оръжието, което ще обезпечи сигурността на нашето славно отечество, оръжието, пред което нашите врагове не напразно ще треперят.

Първата ми работа е да ви предупредя: нищо не се опитвайте да записвате дори ако ви се е удало тайно да пренесете тук моливи и писалки. Съобщенията си ще правите само по памет. Всеки от вас има екземпляр от кодекса за сигурност, където са внесени всички последни допълнения, а също така и брошура с правилата, специално установени в Бруклинския проект. На листчетата, които току-що получихте, има всичко необходимо за вашите съобщения, както и

примери за излагане и тълкуване на фактите. При условие че не излизате извън рамките на посочените документи, вие сте свободни да пишете каквото ви хрумне — всеки според вкуса си. Пресата, леди и джентълмени, трябва да бъде неприкосновена и вън от държавния контрол. А сега, моля, питайте.

Дванадесетте репортери забиха поглед в земята. Петима се заеха да четат току-що получените листчета. Хартията силно шумолеше.

— Как? Няма ли въпроси? Нима толкова малко ви интересува проектът, който преодоля последната граница — четвъртото измерение, времето? Но как може вие, които олицетворявате любопитството на нацията, да нямате въпроси? Бредли, на лицето ви е изписано съмнение. Е, в какво се състои работата? Вярвайте ми, Бредли, аз не хапя.

Всички се разсмяха и весело се изгледаха един друг.

Бредли се надигна и посочи екрана.

— Защо е непроницаем? Аз, разбира се, не желая да знам как работи хронорът, но отгук ние виждаме само бледи, размазани силуети на хора, които мъкнат по пода някакъв апарат. И защо часовникът има само една стрелка?

— Много добър въпрос — каза изпълняващият длъжността секретар и месестият му нос сякаш засвети. — Отличен въпрос. Та така, Бредли, часовникът има само една стрелка, защото експериментът в края на краищата засяга времето и Службата за сигурност се опасява да не би поради изтичане на информация плюс връзки зад граница времето на самия експеримент... накратко казано, за да не се наруши секретността. Напълно достатъчно е да знаете, че експериментът ще започне, когато стрелката стигне червената черта. По същите причини и екранът е полупрозрачен, а всичко зад него леко размазано — по този начин детайлите и регулировката се маскират. Упълномощен съм да ви кажа, че извънредно... как да се изразя... важни са именно детайлите в апарата. Има ли още въпроси? Келпепер? Келпепер от Обединената агенция, нали?

— Да, сър. От Обединената агенция за новини. Нашите читатели много се интересуват от тази история с изобретателите на хронора. Поведението им и всичко останало, разбира се, не предизвиква нито уважение, нито съчувствие у нашите читатели, но все пак бихме искали да знаем какво имат те предвид, като казват, че експериментът е

опасен поради недостиг на данни. А този техен президент, доктор Шейсън, ще го разстрелят ли, а?

Човекът в черно подръпна носа си и замислено се зарахожда пред репортерите.

— Да ви призная, възгледите на тези изобретатели-хронористи или, както помежду си ги наричаме, хроници-поклонници са прекадено екзотични. Във всеки случай мен малко ме интересуват възгледите на един предател. А за това, че Шейсън е разкрил характера на поверената му работа, него може би го чака смърт, а може би и не. От друга страна той — казано общо, може би да, а може би не. Да кажа повече не мога от съображения за безопасност.

Съображения за безопасност. При тези магически думи всеки репортер неволно се изправи в креслото си. Келпепер побледня и лицето му се изпотн. „Само дано не решат, че съм попитал за Шейсън, за да узная повече — в отчаяние си помисли той. — Дяволът ме накара да питам за тези учени!“

Келпепер наведе поглед и с целия си вид се стараеше да покаже колко го е срам за тези никому ненужни дърдорковци. Той се надяваше, че изпълняващият длъжността секретар ще забележи неговото възмущение.

Часовникът гръмко тиктакаше. Стрелката вече съвсем доближи червената черта. Всякакво движение замря зад екрана на огромната лаборатория. Около двете, сложени едно до друго блестящи металически кълба, се скупчиха хора, които изглеждаха като джуджета редом с тези грамади. Някои репортери се вглеждаха в циферблатите и в разпределителните табла, а останалите, чиято мисия бе приключила, бърбеха с облечените в черни пуловери сътрудници на Службата за сигурност.

— Всяка минута очакваме операция „Перископ“ да започне. „Перископ“, разбира се, та нали ние проникваме в миналото с помощта на своеобразен перископ — той ще заснеме и увековечи събития, станали преди петнадесет хиляди до четири милиарда години. Във връзка с редица сериозни международни и научни обстоятелства, които съпътствуваха експеримента, по-правилно би било да го наречем „Операция Кръстопът“. Това название за съжаление беше вече... ъ... използвано.

Всеки се постара да си даде вид, че няма и понятие за какво става дума, макар че дълги години всички седящи сега тук журналисти със завист поглеждаха към заключените със седем ключалки книги, които можеха много да разкажат.

— Е, няма значение. Сега накратко ще ви изложа предисторията на хронора така, както се дава от Службата за сигурност. Какво има пак, Бредли?

Бредли отново стана.

— Известно ни е, че някога е имало Менхътънски проект, Лонгайлъндски, Уестчестърски, а ето сега и Бруклински. Та ето какво, бих искал да знам няма ли и проект Бронкс? Самият аз съм от Бронкс — местен патриотизъм, нали разбирате?

— Разбира се. Напълно естествено. Но даже и да съществува проект Бронкс, мога да ви уверя, че засега не е завършен и освен неговите участници за него знаят само президентът и министърът на Държавна сигурност. Ако, повтарям, такъв проект съществува, за човечеството това ще бъде като гръм от ясно небе, така както това беше с Уестчестърския проект. Човечеството ще има дълго да го помни.

При този спомен той прихна и Келпепер веднага го последва — малко по-силно от останалите. Стрелката на часовника беше вече съвсем близо до червената черта.

— Да, Уестчестърският проект, а сега този. Безопасността на нашата държава засега е осигурена! Представяте ли си какво чудодейно оръжие е хронорът в ръцете на нашата демокрация? Да вземем само това — помислете какво се случи с Кониайлъндския и с Флетбушкия филиал на проекта (тези събития се споменават в листчетата, които получихте) до момента на цялостното изпробване на хронора.

По време на онези първи експерименти още не знаехме, че третият закон на Нютон — действието е равно на противодействието — е валиден за времето точно толкова, колкото и за останалите три измерения. Когато първият хронор беше изпратен назад, в миналото, за една девета от секундата цялата лаборатория беше отхвърлена в бъдещето за същото време и се върна... е-е... върна се съвършено неузнаваема. Впрочем именно това попречи на пътешествията в бъдещето. Оборудването поразително се измени, такава пътешествие

човек не би издържал. А представяте ли си как само с помощта на едно такова чудо ще се справим с врага? На границата на враждебната държава ще поставим хронор с достатъчно голяма маса и ще го изпратим в миналото, и тогава държавата ще бъде отхвърлена в бъдещето — всичко заедно, — а оттам ще се върнат само трупове!

Той погледна към пода и като се поклащаше на токовете си, скръсти ръце зад гърба си.

— Ето защо сега вие виждате две кълба. Хронор има само в едното, в онова, което е отдясно. Второто е просто макет, противотежест, по маса равно на първото. Когато хронорът се зареди, той ще извърши скок в миналото на четири милиарда години и ще фотографира Земята, която по това време се е намирала в полутечно, частично дори в газообразно състояние, и бързо се е втвърдявала, та нали тогава самата Слънчева система тепърва се е формирала.

През същото време макетът ще се вреже четири милиарда години в бъдещето и ще се върне оттам силно изменен, но причините за тези промени все още не са ни напълно ясни. Двете кълба ще се сблъскат пред очите ни и отново ще отскочат примерно на половината от първоначалното време; този път хронорът ще регистрира сведения за почти твърда планета, разтрисана от земетресения, на която може би съществуват форми, близки до живота — особено сложни молекули.

След всяко сблъскване хронорът ще отскача в миналото на половината от времето на предишния скок и всеки път автоматично ще събира всевъзможни сведения. Геоложките и историческите епохи, в които, както предполагаме, той ще пребивава, са обозначени в листчетата ви с номера от едно до двадесет и пет. В действителност, преди кълбата окончателно да замрат, хронорът ще отскача още много пъти, но във всички останали епохи той ще прекара толкова кратко време, че по мнението на учените няма да може да достави оттам фотографии или друга информация. Имайте предвид: към края на опита, преди кълбата да замрат, те сякаш ще трептят на място, при което ще отскачат на век от настоящия момент, но това едва ли ще ви се удаде да забележите.

Виждам, имате въпрос.

Вдясно от Келпепер стана слаба жена в туидов костюм.

— Аз... аз знам, че въпросът ми в момента не е уместен — започна тя, — но не успях да го задам в подходяща минута. Господин

секретар...

— Изпълняващ длъжността секретар — добродушно я поправи кръглоликият дребосък в черно. — Аз само изпълнявам длъжността секретар. Продължавайте.

— Та ето, искам да кажа... Господин секретар, не може ли някак да се съкрати времето за нашата проверка след опита? Нима цели две години ще ни държат в изолация само от опасения, че случайно някой от нас е видял твърде много, при това е лош патриот и ще представлява заплаха за държавата? Щом като съобщенията ни минат цензурата, след време, достатъчно за проверка, например около три месеца, според мен би трябвало да ни разрешат да се върнем по домовете си. Аз имам две малки деца, а другите...

— Говорете само за себе си, мисиз Брайънт! — изрева представителят на Службата за сигурност. — Вие сте мисиз Брайънт, нали? Мисиз Брайънт от Обединени женски списания? Жената на Алексис Брайънт? — Той сякаш правеше с молив бележки в мозъка си.

Мисиз Брайънт се отпусна в креслото, отдясно на Келпепер, като трескаво притискаше към гърдите си екземпляр от Кодекса за сигурност с всички допълнения, брошурата за Бруклинския проект и тънкото листче, отпечатано на циклостил. Келпепер се отдръпна от нея възможно най-далеч, така че облегалката на креслото се вряза в тялото му. Защо все с него се случват неприятности? И сега тази луда жена като напук го гледа едва ли не плачейки, като че ли очаква съчувствие. Той преметна крак върху крак и впери поглед в някаква точка пред себе си.

— Вие ще останете тук, тъй като само в този случай Службата за сигурност ще бъде напълно уверена, че докато апаратът не бъде съвършено променен, навън няма да излезе никаква съществена информация. Та вас никой не ви е принуждавал да идвате тук, мисиз Брайънт, вие сама сте поискала. Всички тук са по свое собствено желание. Когато вашите редактори избраха вас, вие, по законите на демокрацията, имахте право да откажете. Но никой не се отказа. Вие разбрахте, че отказът от тази безпримерна чест ще означава неспособността ви да възприемете идеите на държавната сигурност, ще покаже, че по същество не сте съгласна с кодекса за сигурност, с онази негова част, в която става дума за приетия двегодишен срок на проверка. А сега — как не! Може ли човек като вас, мисиз Брайънт,

когото досега са смятали за делови, достоен за доверие журналист, да зададе в последната минута подобен въпрос... Та аз... — дребосъкът почти шепнеше, — аз даже започвам да се съмнявам в ефикасността на нашите методи за проверка на политическата благонадеждност.

Келпепер кимна в знак на съгласие и възмутено погледна мисиз Брайънт, която хапеше устни и си даваше вид, че е страшно заинтригувана от това, което става в лабораторията.

— Неуместен въпрос. Изключително неуместен. Той ми отне времето, което мислех да посветя на по-подробното обсъждане на широките възможности на хронора и значението му за промишлеността. Но мисиз Брайънт, виждате ли, трябваше да даде воля на женските си чувства. Нея не я интересува фактът, че с всеки изминат ден все повече враждебни сили заобикалят нашата държава, че тя се намира в опасност. Това никак не я интересува. Интересуват я само тези две години, които държавата я моли да пожертвува, за да обезпечи бъдещето на собствените ѝ деца.

Изпълняващият длъжността секретар подръпна пуловера си и заговори по-спокойно.

Всички си отдъхнаха.

— Всяка минута апаратът ще се задействува, така че аз накратко ще засегна най-интересните периоди, които хронорът ще изследва, и сведенията, които ще ни бъдат особено полезни. Преди всичко първият и вторият период, защото Земята по това време е приемала сегашната си форма. После третият, докамбрийският период на протерозойската ера, преди милиард години; тук са открити първите достоверни следи на живот — предимно ракообразни и морски водорасли. Шестият период — преди сто двадесет и пет милиона години, това е средноюрският период от мезозойската ера. Пътешествието в тъй наречения век на влечугите може да ни даде фотографии на динозаври — по този начин ще стане най-сетне известно какъв цвят е имала кожата им, — а също така, ако ни провърви, и фотографии на първите бозайници и птици. Накрая осмият и деветият период, олигоценовата и миоценовата епоха на третичния период са характерни с появата на ранния предтеча на човека. За съжаление трептенията на хронора по това време ще бъдат толкова чести, че едва ли ще ни се удаде да съберем що-годе съществени данни...

Удари гонг. Часовниковата стрелка докосна червената черта. Петимата техници включиха шалтерите, журналистите веднага се наведоха напред, но кълбата вече бяха изчезнали. Мястото им зад плътния изкуствен екран беше празно.

— Хронорът се отправи в миналото — четири милиарда година назад! Леди и джентълмени, вие присъствувате на историческо събитие, наистина историческо! Ще се възползувам от времето, докато кълбата се върнат, и ще се спра на бълнуванията на тези... тези хроници-поклонници.

Всеобщ нервен кикот посрещна шегата на секретаря. Дванадесетте репортери се настаниха по-удобно и се приготвиха да чуят как той ще направи на пух и прах тези тъй нелепи идеи.

— Както ви е известно, срещу пътешествията в миналото преди всичко възразяват от страх, че и най-невинните действия там ще предизвикат катастрофални промени в настоящето.

Предателят Шейсън и неговото незаконно съдружие разпространиха тази хипотеза, свръхинтелектуална измислица, за всякакви глупости от рода на изместване на водородната молекула, която в миналото никой в действителност у нас никъде не е местил.

По времето на първия експеримент в Кониайлъндския филиал, когато хронорът се завърна обратно след една девета от секундата, най-различни лаборатории, разполагащи с всевъзможна апаратура, най-старателно проверяваха да не би да са настъпили някакви изменения. И никакви изменения не бяха открити! Оттук държавната комисия направи извода, че потокът на времето е строго разграничен на минало, настояще и бъдеще и в него нищо не може да бъде изменено. Това обаче, виждате ли, не убеди Шейсън и неговите помагачи, те...

I. Четири милиарда години назад. Хронорът се носи в облаците от силициев двуокис над клокочещата Земя и с помощта на автомати търпеливо събира сведения. Парата, която той измести, се кондензира и пада на огромни блестящи капки.

— ... Настояваха да прекъснем експериментите, докато още веднъж не проверят всичко. Те стигнаха дотам, та започнаха да твърдят, че ако са станали някакви изменения, ние не бихме могли да ги забележим и нито един уред не би могъл да ги улови. Те твърдяха, че за нас тези промени ще представляват като че ли нещо,

съществуващо от памтивека. Виждате ли? И това в момент, когато нашата държава, а и тяхна също, уважаеми представители на пресата, и тяхна също! — е пред огромна опасност. Можете да си представите...

На него просто думи не му достигаха. Той се разхождаше напред-назад и клатеше глава. И репортерите, седнали в редица на дългата дървена пейка, също поклащаха съчувствено глава.

Отново гонг. Двете размазани кълба се мярнаха зад екрана, удариха се едно в друго и отлетяха в противоположни посоки.

— Ето! — секретарят махна с ръка към екрана. — Първото трептение завърши. И нима нещо се промени? Нима всичко не остана така, както си беше? Но тези, мислещите другояче, ще твърдят, че има изменения, но ние не сме ги забелязали. Да се спори с такива антинаучни, основани на сляпата вяра твърдения, е напразно хабене на време. Тези хора...

II. Два милиарда години назад. Огромното кълбо се носи над огнената, разтрисана от вулкани Земя и я фотографира. От обшивката му се откъсват няколко нажежени до бяло парчета. При стълкновението с тях структурата на няколко хиляди сложни молекули се разрушава. Оцеляват някакви си стотина.

— ... ще усърдствуват тридесет от тридесет и три часа на ден, за да докажат, че черното — това не е бяло, или че имаме две, а не седем луни. Те са особено опасни...

Дълъг приглушен звук — кълбата отново се чукнаха и отлетяха. Топлата оранжева светлина на светилниците стана по-ярка.

— ... защото притежават знания, защото от тях очакват те да посочат най-добрия път. — Правителственият чиновник сега стремително се хлъзгаше нагоре и надолу, като жестикулираше с всичките си лъжекрачка. — Понастоящем ние се сблъскахме с извънредно сложен проблем...

III. Милиард години назад. Примитивният трилобит едва успя да се оформи, когато машината го смаза и той се разля в локвичка слуз.

— ... извънредно сложен. Пред нас стои въпросът: ще дрункаме или не? — той вече като че ли не говореше и на английски. После млъкна съвсем. Мислите си, разбира се, изразяваше, както винаги, като похлопваше с псевдокрачета.

IV. Половин милиард години назад. Температурата на водата леко се измени и много видове бактерии загинаха.

— И така, сега не е време за полумерки. Ако съумеем успешно да възстановяваме изгубените псевдокрачета...

V. Двеста и петдесет милиона години назад.

VI. Сто двадесет и пет милиона години назад.

— ... за да са доволни Петимата Спирални, ние...

VII. Шестдесет и два милиона години назад.

VIII. Тридесет и един милион.

IX. Петнадесет милиона.

X. Седем и половина милиона.

— ... с което ще запазим своето могъщество. И тогава...

XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX.

Бум... бум... бум, бумбумбумумумумуммм.

— ... ние, разбира се, сме готови за пречупване. А това, можете да ми вярвате, е достатъчно добро и за тези, които набъбват, и за тези, които се пукат. Но идейките на набъбващите ще се окажат, както винаги, лъжливи, тъй като, който се пука, той тече напред, а в това се заключава и истината. Ние няма защо да променяме нещата от това, че набъбващите се тресат от страх. Ето, апаратът най-после спря. Искате ли да го разгледате отблизо?

Всички изразиха съгласие и издутите им лилави тела се втечиха и се разляха към апарата. Като достигнаха четирите куба, които повече не издаваха пронизителен писък, те се надигнаха, сгъстиха се и отново се превърнаха в слизести мехури.

— Вгледайте се — възкликна съществото, което някога представляваше изпълняващ длъжността секретар при администратора за връзки с пресата. — Вижте добре. Тези, които роптаеха, се оказаха неправилни — ние никак не се изменихме. — И той тържествено протегна петнадесет лилави псевдокрачета. — Нищо не се измени!

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 16,17/1978 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.